

SEZÂİ KARAKOÇ'UN SOHBETLERİ, ZİYARETÇİLERİ, ARKADAŞLARI

Mustafa Kirenci

VI.

■ Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu (1929-2015)

Yazımıza Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu'nun kısa bir biyografisi ile başlayalım:

“1929'da Malatya'da doğdu. Hacıtahirzadeler adını taşıyan eski bir aileye mensup manifaturacı Mehmet Ali Bey'in oğludur. İlk ve ortaöğrenimini burada tamamladı, 1957'de İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olarak Cerrahpaşa Hastanesi, Gemlik Sosyal Sigortalar Kurumu gibi kurumlarda tabiplik yaptı. Hayatının büyük kısmını geçirdiği Gemlik'te 16 Aralık 2015 tarihinde vefat etti.

İlk şiiri 1946'da *Yedigün* dergisinde yayımlanan Abdullah Öztemiz şiir ve yazılarını *Fedai*, *Salon*, *Güney*, *Hisar*, *Büyükdoğu*, *Kaynak*, *Çınaraltı*, *Yelken*, *İstanbul*, *Türk Dili*, *Türk Yurdu*, *Millî Kültür*, *Türk Edebiyatı*, *Diriliş*, *Düşünen Adam* dergilerinde yayımladı. Mevlâna'nın *Mesnevi*'sinin 2112 beytini kendi vezniyle manzum olarak tercüme etmiştir. *Hürsöz*, *Yeni İstanbul*, *Yeni İstiklal* ve *Millî Gazete*'de “Mayın Tarlası” ve “İsırgan Çiçekleri” başlıkları altında hicviyeler kaleme aldı.”

Biyografisinin yer aldığı *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi* (İstanbul, Dergâh Yayınları); *Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi* (Ankara: Elvan Yayınları); *Bursalı Şair Yazar ve Ünlüler Ansiklopedisi*'nde (Bursa, Avrasya Etnografya Vakfı Yayınları) şiirleri için şu değerlendirmeler yapılmış: *Son devir Türk şiirinde eski şiirin ritmini hisseden ve aruzu başarıyla kullanan şairlerdendir. Özellikle aruzun çok yaygın olmayan kalıplarını günümüz Türkçesiyle buluşturma hususundaki ustalığı, biçim mükemmelliği ve dilin musikisini yakalamaya yönelik gayretleri dikkat çekicidir.* (Muhsin Macit) *Şiirlerinde aruzdan başka hece ölçüsünü de kullanmış; milliyetçi gelenekçi bir görüşe başlı kalarak*

millî kültürün derinliklerinden ses veren eserler kaleme almıştır. (İhsan Işık) Sevgi ve huzur havası yayılan şiirlerinde bir memleket çocuğunun aileye, yurda ve öz değerlerimize bağlılığı, yeni duyular ve taze bir söyleyiş içinde dile getirilmektedir. (Ahmet Kabaklı)

Yayımlanmış eserleri: *Sessiz Gürültü 1946-1962* (Şiir, Yağmur Yayınları, 1962); *Türk Edebiyatında Dinî ve Ahlâkî Şiirler* (Antoloji, Bedir Yayınları, 1963); *Hazreti Peygambere Şiirler Antolojisi* (Antoloji, Yağmur Yayınları, 1966); *Mesnevi - Kendi Vezni İle Manzum Tercüme* (Ötügen Neşriyat, 1972); *Kendimle Göz Göze* (Şiir, Malatya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 2013).

Abdullah Bey'in birçok şiiri de bestelenmiş. Bunlardan biri de "Bu sabah şarkılar kürek çekecek" adıyla Amir Ateş'in kürdilihicazkâr bestesi.

Abdullah Bey'le Üstat'ın arkadaşlıkları Marmara Kıraathanesi yıllarında başlıyor. Ben 60'lı yaşlarından itibaren tanıdım. Gemlik'te doktordu. Zaman zaman gelirdi. En çok da telefonla arar, konuşmalar uzun sürerdi. Her gelişinde divan şiirinden tutkuyla beyitler okurdu. Hem de nasıl okuma, âdetâ her mısrayı ve her bir kelimesini yaşayarak. Şiirin bütün güzelliği ve incelikleri onun okuyuşunda aşikâr olurdu. Kendisinden sık duyduğum Zâtî'den şu beyit mesela:

***Şu denli bî-kes olmuştur ki Zâtî ölicek anı
Bulutlar su koyup bârân yuyup yeller götürmüş***

Ölümünü hayal eden (düşünen) şairin bikesliğinin (kimsesizliğinin) âdetâ muhteşem bir final hissiyle bir tablo gibi resmedildiği ikinci mısradaki "bulutlar" kelimesinde Abdullah Bey ayağa kalkar -hafif gezinerek-, ellerini gökyüzünü işaret ederek yukarı kaldırır, parmaklarını ritimle piyona tuşlarına basar gibi yağmurun akışını anlatır, tenişir tahtası üzerindeki şairin cesedi üzerine gökyüzünden gelen yağmurları sanki kendisi döküyormuş gibi ellerini şairin üzerinde zarifçe gezdirir ve en nihayetinde Abdullah Bey'in elleri rüzgâr olup çıkardı. Abdullah Bey şairin birinci mısrasındaki kimsesizliğini ve ölümüyle bile bu kimsesizliğin ne şekilde aşikâr olacağını anlattığı ikinci mısrasını âdetâ ses, mimik ve hareketlerle yorumlayarak onu insanın hayal gücünü ateşleyen bir ihtişama büründürdü.

Yine defalarca dinlediğim Mesîhî'nin şu beyti:

***Ey Mesîhî mah değildir âsumânda görünen
Şadlıktan göğe attığım külâhımdır benim***

"Ey Mesîhî!" diye hafif gürler, ellerini havada tutar "ay"a ve "gökyüzü"ne dokunup okşar gibi yapar "şad-sevinç" kelimesine gelince birden muktedir sesi daha bir gürlleşir; yüzünün hatları o sevinçle yumuşar, sonunda elleri yine gökyüzünde gezinir ve âdetâ kafasında fırlatıp atılmayı bekleyen muhayyel külâhını ayağa kalkarak gökyüzüne doğru zarifçe savururdu.

Ondaki tutkuyu, içinden gümbür gümbür taşan heyecanı anlatmak zor. Sanatın dünyasında kendini arayan, ruhunun terbiyesini ona havale eden ve onun sağlayacağı açılımlara teşne bir tutkuydu bu. Abdullah Bey mütemadiyen içindeki (gönlündeki) kelimeleri ve şiiriyeti arar, kelimeleri içinde terbiye eder bir cümbüşler âleminin sınırlarını veriyormuş gibi, hayatımda gördüğüm en asil ve temiz tutkularından birini âdeta bir ibadet gibi yaşardı. Öyle anlardım ki Abdullah Bey'in hayatının mihreri, zembereği; baharı, yazı, sonbaharı, kışı velhasıl bütün mevsimlerini yöneten onu kendisi yapan şey bu tutkuydu.

İlk gördüğüm zamanlarda bana gerilimli gelirdi. Sürekli gergin ve birazdan ne yapacağı kestirilmez bir teyakkuz hâli hissederdim. Hafif de olsa bir esneklik, bir anlığına da olsa sükûnetin uğrayıverdiği anları neredeyse yoktu. Muhtemelen onun varlığı, rahatlık ya da sükûnetin zaman zaman da olsa ikamet ettiği bir yer değil diye düşünürdüm. Zamanla, gelip gittikçe onu başka türlü görmeye başladım. O, bediiyatın öğrencisi, kelimelerin müridiydi. Arifin varlığı kesintisiz nazarı gibi, o da bediiyata ve onun ham maddesi kelimelere nazar sahibiydi.

Bu hâllerini gördükçe onun bir üniversitede divan edebiyatı dersi vermesinin öğrenciler için faydalı olacağı hep içimden geçirdi. Edebiyat Fakültesinde haftada iki saat şiir dersi verse o sınıfta divan şiirini sevmeyecek insan çıkmazdı diye düşünürdüm. Bizde böyle arayışlar ve bir değeri, yerli yerinde değerlendirmeler olmadığı için kültür işi daima kişisel bir tutkuya hapsedilmiş, ancak bazı mahfillerde yaşama sarılmıştır. O da uzun ömürlü olmamıştır.

Bir gün geldiğinde elinde parça parça olmuş bir kitap vardı: Fransızca bir sözlük. Cilt yaptırmak istiyormuş. Üstat, "Mustafa seni ciltçiye götürsün." dedi. İkimiz gittik. Yol boyu kitabın öneminden bahsetti. Galiba Heredia'nın sözlüğü idi. Yahya Kemal'in başucu kitabı imiş. Ciltçiye gittik. Ciltçiye kitabı teslim ettikten sonra adını sordu, adam "Yakup" dedi. Abdullah Bey, Beniisrail kavminden başladı, "Yakup" ismi geçen bir iki de beyit okudu. Adam da ilgisiz davrandı. Abdullah Bey "Senin adın bir peygamber adı bilmiyor musun yoksa?" diyerek gürlendi. Adam da lakayt bir şekilde bilmediğini ifade etti. Abdullah Bey "Sen nasıl bilmezsin?" diye adamı epeyce payladı. Daha sonra kitabı teslim edip, beraber Diriliş'e döndük.

Abdullah Bey'in gıyabında anlatılan menkıbesi çoktu. Divan koleksiyoneri idi. Birçok özel nüshanın kendisinde olduğu bilinirdi. Ayrıca kütüphanelerde hele o zamanlarda bulunamayan ya da ulaşılamayan divanlar onda mevcut olup zengin bir arşivi olduğundan, bu konuda çalışmak isteyenler Gemlik'e gidip onun kapısını muhakkak çalarlarmış. Menkıbeler de burada başlardı. Diriliş'te kendisine gelen akademisyenlerden söz açardı. Bir defasında kendi arşivindeki

divan hakkında çalışma yapacak bir akademisyene “odada kendi nezaretinde çalışmasını” istemiş, kendisi dışarı çıkacağı vakitlerde de kitabı alıp götürür düşüncesiyle kapıyı üzerine kilitleyip çıktığını duymuştum. Yine kendisine şiirlerini göstermeye gelenleri, şiirleri görmeden önce muayene odasındaki hasta yatağının üzerine oturtup yastığın altında bulunan Osmanlı Türkçesi bir eseri oradan alıp okumasını istediğini, eğer okuyamazsa ağzına geleni söylediğini de duymuştum. Bir de Marmara Kıraathanesi zamanlarında birçok kişi oturlurken İkinci Yeni’nin şiir yazma tekniğini ispat etmek kabilinden küçük küçük kâğıtların her birine bir kelime yazıp bir torbaya atmış, tombala çeker gibi kâğıtları tek tek çekip her bir kâğıttan çıkan kelimeleri yan yana dizip ve bu şekilde mısralar meydana getirerek İkinci Yenicilerin bu şekilde şiir yazdığını göstermeye çalıştığını da duymuştum. Anlatılana göre bu hikâyenin devamı daha da enteresan. Abdullah Bey tombaladan çıkan kelimelerden meydana getirdiği şiiri *Varlık* dergisine göndermiş ve orada yayımlanmış.

Diriliş dergisinde Abdullah Bey’in klasik metin neşri ve şiirlerine derginin ikinci çıkışı olan 1966 tarihinden itibaren rastlıyoruz. *Diriliş*’te yayımlanan ilk şiiri “Çiçekler” başlığını taşıyor. Derginin üçüncü (1969-1971) ve dördüncü döneminde (1974-1978) ise onun şiirlerini, klasik edebiyat ve özellikle divan şiirine dair metinlerden yaptığı çalışmaları daha yoğun olarak görmekteyiz. *Diriliş* dergisinin kendi kimliğini, çizgisini ve dünya görüşünü bilhassa ortaya koymaya başladığı ikinci döneminden (1966-1967) başlayarak, bu kimliğin, çizginin ve dünya görüşünün iyice görünür plana çıkıp olgunlaştığı ve ekol hüviyeti kazandığı üçüncü (1969-1971) ve dördüncü dönemlerinde (1974-1978) Üstat’ın daha sonraları sıra sıra kitaplaşacak telif yazıları ve Fransızcadan yaptığı çeviriler yanında; İngilizce metin çevirilerinde Turgut Akman; Almanca metinlerde Kâmil Öztürk; divan şiiri metinlerinde de Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu ve Mehmet Çavuşoğlu –tasavvuf metinlerinin neşrinde dördüncü dönemden başlayarak Mesut Güleçyüz ismini de ilave etmemiz gerekir –âdetâ sayı sayı *Diriliş*’in medeniyet ve kültür hazinelerini meydana getirmişler.

Abdullah Bey’in *Diriliş*’te yayımlanan onlarca şiiri yanında o zamanlar sadece akademiye hapsedilmiş –o da oldukça sınırlı, neredeyse yok denecek kadar az –klasik metin neşirlerine dair yaptığı çalışmalar ve bu çalışmalara *Diriliş*’in kapılarını açıp teveccüh göstermesi o zamanların şartları ve yönelimleri dikkate alınırca önemi daha da iyi anlaşılır. Abdullah Bey *Diriliş*’te 1966 tarihinden başlayarak Ahmed Paşa, Figânî, Bâkî, Nef’î ve Nedim’in yeni bulunan şiirlerini neşretmiş; Taşlıcalı Yahya Bey, Necatî Bey, Zâîfî Mehmed Çelebi, Halil, Şeyhülislam Mehmed Bahâî Efendi, Şeyh Ömer Rûşenî Dede, Esrar Dede, Şeyh Osman Şems, Vecdî, Fehm-i Kadim, Talib-i Bursevî, Mevlâna Celaleddin Rûmî, Neşâtî, Fasih Ahmed Dede, Sabayî, Mantıkî Ahmed Efendi, Ahi Benli Hasan gibi birçok divan şairi ve mutasavvıfın metinlerini gün ışığına çıkarmıştır.

Onun 1970'te *Diriliş*'te yayımladığı “Çığır Açmak Gazeli” şiirini severim:

***Yeni sesler katarak eski sese
Her dehâ yepyeni bir çağ getirir.***

Abdullah Bey'in Diriliş'e gelmelerinde yegâne konusu şiirdi. Yer yer şairlere dair ilginç anekdotlardan, intihal vakalarından bahisler açardı. Yahya Kemal'e demişler ki “Bir jüri olsa Türk şiirinden hangi mısrayı göndermek isterdiniz?” diye o da Şeyhülislam Yahya'nın “Neler çeker bu gönül söylesem şikâyet olur” mısrasını söylemiş. Kendi seçtiği berceste beyitlerden söz açtığında Üstat “Bunları yaz gençler öğrensin.” derdi. Bu minvalde bir derlemesi *İslami Edebiyat* dergisinde “Türk Şiirinin Altun Sayfalarından Seçmeler” başlığıyla yayınlanmıştı. Abdullah Bey'den bahisler açıldığında onun *Mesnevi* tercümesi de dile gelirdi. *Mesnevi*'nin 2112 beytini kendi vezniyle manzum olarak tercüme edip 1972'de kitap olarak yayımlanmış tercümeden Üstat sitayişle söz eder “Tamamlamasını çok söyledim, her defasında Mevlâna Türkçe yazsa bu kadar olmazdı deyip durdu, Mevlâna da ona müsaade etmedi.” derdi.

Üstat hakkında en erken tarihlerde kaleme alınmış ilk yazılardan biri Abdullah Bey'e ait. Yazısına kendi adını değil iki oğlunun ismini müstear olarak vermiş. Bu yazıdan bir bölüm:

Bizde en yeni şiiri kuranların başında, hatta bir numaralı kurucusu olarak Sezai Karakoç gelir. 1953'te çıkan ilk şiirleri bile, bize, bunu fazlasıyla göstermektedir. Son çığırar içindeki birçok maddeci şairin aksine Karakoç, şiirimize neomistik ürperışı getirdi. Kullandığı kelimeler lügat manalarının dışında yepyeni anlamlar kazanarak bu neomistik yapıyı kuran malzeme durumundadır. Şiirleri, kasıtlı olarak soysuzlaştıran manasızlıkla değil, soylulaştırın mana ile doludur: İnsanı bir madde olarak değil, bir ruh olarak görmektedir... Şahdamar'da inanmış maneviyatçı insanın türküsünü söylemektedir. Şahdamar'da yanlı duygu değil, duygu ile el ele vermiş düşünce ağır basmaktadır.¹

Yukarıdaki yazısından yaklaşık 40 yıl sonra kaleme aldığı başka bir yazısından:

Şiirin bu derece ortadan kalktığı, şairlerin bu derece kütlaşıp kısırlandığı ülkemizde Sezai Karakoç dimdik ayaktadır... O bilgi ve görüşlerini yaşayarak, özenle öğrenerek kazanmış bilge bir kişidir...²

Ruhu şad olsun.

1 Uğur Umur [Abdullah Öztemiz Hacitahiroğlu], “Neo-Mistik Şair Sezai Karakoç”, *Yeni İstiklâl*, Sayı: 78, 13 Haziran 1962, s. 6.

2 Abdullah Öztemiz Hacitahiroğlu, “Sezai Karakoç'a Dair”, *Hece: Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı*, Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, s. 439-440.

Recai Güdek (1934-2010[?])

Recai Bey hakkında daha önce yazmıştım.³ Şimdiki yazım o yazının bazı küçük ilaveler dışında gözden geçirilmiş hâli. Recai Bey Ünyeliydi. Bilebildiğim kadarıyla Üstat'ın liseden arkadaşı Seyfettin Başçillar'dan sonraki en eski arkadaşı. Üstat liseyi bitirdikten sonra üniversite sınavına girmek için 1950 yılında İstanbul'a gelmiş 40 gün kalmıştır. Bu sıralarda kaldığı Kumkapı Kadırga Yurdu'nda tanışıyorlar. Recai Bey Teknik Üniversiteye kaydoluyor. Üstat ise üniversite eğitimine Ankara'da Mülkiyede başlıyor. O ilk tanışıklıktan sonra irtibatın hiç kopmadığı anlaşılıyor. Ben 80'lerin sonunda tanıdım. Bir şiir kitabı yayımladığından ve devam edemediğinden bahisle “Yaşar Nabi şımarttı bizi. Teknik Üniversitedeyken mektuplar yazardı.” demişti. Muhtemelen, bu şiir kitabı üzerine Yaşar Nabi *Varlık* dergisinde yazmıştı.

Bu yazı sebebiyle Recai Bey'in kitabının fotokopisini kütüphaneden aldım. Adı *Gül Deste*, 1979'da Ankara'da basılmış. Yayınevi adı geçmeyen kitabı muhtemelen Recai Bey kendi imkânlarıyla bastırılmış. Kendi imzasıyla “Şiir” üzerine kısa bir yazıdan sonra fotoğrafının da bulunduğu ve verdiği ayrıntılı bilgilerden dolayı kendisinin kaleme aldığı anlaşılabilir biyografisi yer almakta. Biyografisi olduğu gibi alıyorum:

Recai Güdek, 1934 yılında Ünye'de doğdu. Lisenin son sınıfına kadar pekiyi ve arasız ıftiharla geçti. Maraş Lisesini 1950-1951 yılında birincilikle bitirdi. Aynı sene İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesi'ne girdi. İkinci sınıfa geçince İnşaat Fakültesi'nin giriş imtihanlarını kazandı. Bu fakültenin Demiryol Kolu'na ayrılarak bitirmeden evlendi ve 1961 yılında Kâğıthane Yedek Subay İstihkâm Okuluna gitti. Altı aylık eğitimden sonra haksızlığa uğrayarak çavuş çıkarıldı. Erken bunama rahatsızlığı geçirmiştir.

1962-64 yıllarında Ankara'da İller Bankası Genel Müdürlüğünde teknik eleman olarak çalışmıştır. 1965 yılında Karayolları Genel Müdürlüğüne bağlı Samsun 7. Bölge Müdürlüğü'nün köprü şefliğinde kontrol şefi olarak çalıştı. Bu görevini 1979 yılına kadar devam ettirdi. 1981 yılının 6 Şubat'ından 6 Mart'ına kadar emekli olacaktır. Emekliliğinden sonra inşaat plan-proje ve yapım müteahhidi olarak çalışacaktır. Recai Güdek Ankara Yüksek Tekniker Okulunu bitirmiştir.

30 sayfa olan ve içinde 23 şiirin yer aldığı kitaptaki şiirler “Kitabımı sayın eski Ünye Kaymakamı Ömer Bedreddin Uşaklı Bey'e ithaf ediyorum.” cümlesiyle başlıyor.

Benin tanıdığım zamanlarda Recai Bey'in ailesi Ünye'de yaşıyordu. O, daha çok İstanbul'da yaşıyor zaman zaman ortadan kaybolup memleketine gidiyordu. Çoğunlukla tepkisizlik derecesinde sessizdi. Üstat, rahatsızlığından bahisle “İlaçlar böyle yaptı.” derdi. Recai Bey neredeyse her gün öğleden sonra, daha

3 “Cağaloğlu'ndan İzlenimler, Gözlemler, Hatıralar (1983-2015)”, *İstanbul'un Kültürel Yüzü, Cağaloğlu, Sultanahmet, Beyazıt*, Ticaret Odası Yayınları, İstanbul 2020, s. 131-143.

çok ikinci sularında Sirkeci'deki avukat arkadaşının bürosundan Cağaloğlu'na doğru yokuş yukarı kilolu ve istirahatete hasret yorgun ama heybetli bedenini sürükler ya Diriliş'e gelir ya da bir hanın girişindeki çay ocağının önündeki taburelerde çay içerdi. Bazen kravatlı fakat hep takım elbise beyaz gömlek giyerdi. Bir yerde çok fazla kalmazdı. Hâline vâkıf olduktan sonra, bana öyle gelirdi ki gönlündeki ve kafasındaki yükün ağırlığını hafifletmek için bir anlık da olsa dinlenme durakları ya da limanları arardı. Pek konuşmaz, hiçbir tepki göstermeden mütemadiyen dinlerdi. Arada ilgisini çeken bir cümle ya da ifade olursa da esmer yüzü gevşer, aydınlanır, asıl gözleriyle gülümserdi. O, sanki içinden geçen ve belki de belli bir nizama sokamadığı kelimelerin, gönlünün ağırlığını hafifletecek bir söz ya da kendini kendisine unutturacak bir kelamın peşindeydi.

Diriliş'in haftalık olarak çıktığı 23 Haziran 1989 tarihli 49. sayısında yayımlanan Üstat'ın vaktiyle yazmış olduğu, o zamanlar Bulgar zulmü için Taksim'de yapılacak mitinge katılacaklara ithaf ettiği "Gelecek Vakitlerin Marşı" şiirinin en az bir dördlüğünü her geldiğinde âdeta selam kabilinden ezbere okurdu. O şiire bir gün nazire yazıp getirmiş, Üstat'ın masasına hiçbir şey demeden sesizce bırakmıştı. Üstat alıp sesli okudu, o zaman dergi çıktığı için "Bunu yayımlayamayız, bizi kastettiğin çok belli." dedi. Sadece mısra sonlarında tekrar eden "kumandan" kelimesini hatırlıyorum.

Diriliş Partisinin teşkilatlandığı Adapazarı, Boyabat, Görele, Eskişehir teşkilatlarına Kurban Bayramı dolayısıyla gezi düzenlenmişti. 1993 yılı 1-5 Haziran kapsayan gezi vesilesiyle önce Adapazarı, sonra Kastamonu üzerinden Boyabat, oradan da Samsun üzerinden Görele'ye gidilmişti. Orada bayramlaşmalar ve sohbet konuşmalarının yapıldığı bu gezi dönüşünde Kırıkkale üzerinden Ankara ve Eskişehir'de yine bayramlaşma ve sohbet konuşmaları yapılmıştı. 2 Haziran 1993 Çarşamba yani Kurban Bayramı'nın 2. günü. Boyabat'taki bayramlaşma ve sohbetten sonra Samsun'a hareket edilmiş, orada verilen mola-dan sonra da akşam saatlerinde Görele'ye doğru yola çıkılmıştı. Ünye'den geçerken Üstat birdenbire "Burası bizim Recai'nin memleketi, onu görsek." dedi. Adres falan hiçbir şey yoktu. Böyle durumlarda en küçük ayrıntıyı bile kayda alan Üstat'ın hafızası imdada yetişirdi. Bir akrabası –galiba bir kurumda görevliydi –aklına geldi. Ona ulaşıldı. Derken bize evi tarif ettiler. İki otomobil evinin önünde durduk, galiba ailesiydi, kapının önünde bizi görünce şaşır-dılar. Maalesef Recai Bey yoktu. Ünye'de değilmiş. Biz de yolumuza devam ettik.

28 Eylül 1995

Recai Bey'e rastladım. Biraz Üretmen Han'ın çay ocağında oturduk. Karayollarından 1981'de emekli olmuş. 1951-1956 yılları arasında Teknik Üniversite'de İnşaat Bölümünde okumuş. Hasan Aksay Maraş'ta sınıf arkadaşı imiş. Birdenbire "İnsan yaşlandıkça okuduklarının karşılığını almak istiyor." dedi. Bu kendisine ait duyduğum, belki de içinden geçenlere bir karine olabilecek tek cümlesi idi. Kâmil Doruk'u severdi. Ayırılırken onu sordu.

Recai Bey Diriliş'e gelmeleri dışında Çağaloğlu'nda en sık karşılaştığım simalardandı. Karşılaştığımızda verdiğim selâma kaçamak bir bakışla ve hafif bir tebessümle karşılık verir, konuşmazdı. Bir gün yine karşılaştığımızda selam verdim, tam yanımdan geçerken birden durdu "Kirenci" diye seslendi. Bana hiç ismimle hitap etmezdi. "Çay içelim." dedi. Bir hanın girişine oturduk. Cebinden ikiye katlanmış sarı kâğıtları çıkarıp "Bunlar sende kalsın." dedi. Aldım ve ortadan açtım, dört sayfa şiirdi. Ondan ayrıldıktan sonra sanki bana emanet edildiğini düşündüğüm sayfaların ilkinin üstüne attığım tarih 20 Aralık 1997'yi gösteriyor. İlk şiir:

Yandı

*Sürdüm toprağı, toprağı
Tarlalarda yüzüm yandı
Bilece sürdük toprağı
Bozkırda Öküzüm yandı.*

*Yaylıma çıktı davarım
Bir köpeğim, bir ben varım
Süt yok sağarım sağarım
Koyunum ve kuzum yandı.*

*Narin omuzlarda testi
Kemerler belimi kesti...
Onlar bir rüzgârdı esti
Oğlum yandı, kızım yandı.*

*Yetiğim gardaş yaram derin
Yüzü gülmez bozkır yerin
Kavakların söğütlerin
Yaprağında güzüm yandı.*

*Çıktım nice iller gezdim
Hırka giydim, lokma yedim
İçimi söylesem dedim
Tel tutuştu, sazım yandı.*

*Yolum Mevlâ'dan şaşmadı
İçime güman düşmedi
Sesim dağları aşmadı
Bağırdım avazım yandı.*

*Amanın be kardaş, aman
Ben de yandım duman duman
GÜDEK!.. kardaştır bu yanan
Yananlara özüm yandı...*

Recai Güdek Bey'in bana verdiği dört sarı yaprak şiiri arasında yer alan "Yitik" başlıklı şiirin son iki dörtlülüğü de şöyle.

*Benim de diyeceklerim işte
Böyle yamalı bohçaya benzer
Bir gelir söyleyeceklerim dilime
Bir gider.*

*Büyü mü desem bir bağ var aramızda
Bir bozabilsem
Senin için şöyle canımın istediği gibi
Bir şiir yazabilsem.*

Recai Bey'in kendi el yazısıyla bana verdiği şiirlerin de sonradan fotokopisini aldığım kitabının içinde yer aldığını gördüm. O zaman anladım ki asıllarını bana vermişti. Recai Bey'in kitabındaki biyografisini okuyunca onun sessizliğini, yorgun yüzünü yeniden hatırladım. Kitabına yazdığı biyografisindeki "Erken bunama rahatsızlığı geçirmiştir." cümlesini görür görmez bu ifade zihnimi meşgul etti. Recai Bey'i bir de bu cümlede verdiği bilgiden hareketle düşünmeye başladım. Aklıma gelen "Bu cümle niçin yazılmıştı, yazılmalı mıydı?" gibi soruları bir kenara bırakıp onun hâlleri tekrar gözümün önüne geldi. Cümlelerin sonundaki "geçirmiştir" kelimesi bana kitaba yazıldığı ta 1979 yılından onu tanıdığım zamanlara kadar kendisinin yine kendine dair bir temennisi gibi geldi. Rahatsızlığı geçmemişti. Çok gezmesine, hareket hâlinde olmasına rağmen muhtemelen ilaçların tesiriyle aldığı kilolar, bedenini ağırlaştırmış, hatları keskin yüzünü de mülayim hâle sokmuştu.

Bu yazı dolayısıyla yaptığım araştırmalardan Recai Bey'in "Tüfeğini Omzuna Dakanlar" şiirinin türkü olarak bestelendiğini, Ünye yöresi türküleri arasında zikredildiğini görünce ayrıca sevindim. Araştırmacı Ufuk Mistepe tarafından TRT arşivlerinden derlenen *Ünye Türkü ve Şarkıları* kitap hâline getirilerek Ünye'de çıkan *Hizmet Gazetesi* kültür hizmeti olarak yayımlanmıştı.

Recai Bey, ihtimal ki yukarda tamamı verilen "Yandı" şiirini ömrü müddetince yaşamış biriydi. Onun bir hayatı var mıydı? O İstanbul'un en hareketli bir semtinde vaktini geçiriyordu ama onun içine nüfuz ederek ya da ona karışarak yaşamıyordu. Geriye dönüp baktığımda bana sanki bütün çevresi tarafından unutulmuş bir insan hissi veren Recai Bey galiba bir hâle sabitlenmiş ve mütemadiyen orada yaşıyordu. Ruhu şad olsun.

Ömer Faruk Turgut (1937-2011)

Önce biyografisi⁴ ile başlayalım:

"Şair, (Çermik 1937-Bursa 2011). Nüfusta soyadı 'Torgut'tur. Ergani İlköğretmen Okulunu bitirerek Diyarbakır'da uzun yıllar öğretmenlik yaptı. 1968 yılında öğretmenlikten ayrılarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde yönetici olarak çalıştı. Emekli olunca yerleştiği Bursa'da ticaretle uğraştı. 16 Mart 2011

4 İhsan Işık, *Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi* (2. bs. 2009); Diyarbakır Ansiklopedisi (2013).

tarihinde Bursa'da vefat etti, Bursa Kent Mezarlığında toprağa verilmiştir. Yazılarıyla 1959-60 arası *Hürsöz, Millî Hakimiyet* gazetelerinde yer aldı. 1965'ten sonra, Diyarbakır'da çıkan *Yeni Şark Postası* gazetesinde yakın arkadaşı şair ve yazar Ali Nar ile birlikte uzun yıllar şiir ve denemeler yayımladı. Şiirleri ayrıca *Diriliş, Çile, Yeni İstiklal, İslami Edebiyat, Yeni Şark Postası* dergi ve gazetelelerinde yer aldı. Önceleri hece, sonra serbest ölçüyle yazdığı şiirlerinde vasatın üzerinde bir düzey tutturduğu kabul edildi. Şiirlerinin bir bölümünü *Tablo* (1967) adlı kitabında topladı.”

Ömer Faruk Bey vefat ettiğinde bir yazı kalem almıştım.⁵ Bu yazının bir kısmı oradan.

Üstat'ın Ergani'den hemşehrısı idi. Aynı zamanda babası Yasin Efendi'nin de ahbablarından. Yasin Efendi'den bahis açıldığında onun hitabet ve hikmet sahibi bir zat olduğunu söylerdi. Üstat bu bahislerden, babasının yâd etmekten hoşlanır, Ömer Faruk Bey'in söylediklerinden çağrışımla babasına dair anılarını anlatırdı. Üstat'la tanışıklıkları 1959 yılında. Ömer Faruk Bey Ergani İlköğretmen Okulunu bitirdikten sonra Diyarbakır'da uzun yıllar öğretmenlik yapmış. Emekli olunca da Bursa'ya yerleşmiş. Ben onu emeklilik zamanlarında 50'li yaşlarda iken tanıdım. Diriliş Partisinin ilk döneminde (1990-1997) Bursa Teşkilatında Üstat'ın her ay yaptığı konuşmalara katılırdı. Parti kapandıktan sonra İstanbul'a zaman zaman gelirdi. Bu gelişlerinde çocukları dışında Üstat'ı ve Ali Nar'ı ziyaret ederdi. 1964'te Diyarbakır İmam-Hatip okulunda öğretmenlik görevine başlayan Ali Nar'la tanışıklıkları o yıllarda başlamış ve o sıralarda yerel *Yeni Şark Postası*'nda her ikisi de yazılar kaleme almışlar. Ömer Faruk Bey'in, Ali Nar'ın çıkardığı *İslami Edebiyat* dergisinde 90'lı yıllarda birkaç yazısı çıkmıştı. Gelişlerinde bir hafta, on gün kalır, o süre içerisinde de sık sık Diriliş'e gelirdi. “İnsanın oğlu ancak bu kadar olur” dediği damadı zarafet ve feraset sahibi Zafer Bey de zaman zaman ona eşlik ederdi.

Daha sonra 2008-2010 yılları arasında Bursa'da birlikte yaşadıkları oğlunun rahatsızlığı sebebiyle daha sık gelir oldu İstanbul'a. O gelişlerinde de telaşesi olduğu hâlde asla uğramamazlık yapmaz, misafir kaldığı uzun mesafelerden gelirdi. Her seferinde de yemekler, ev yapımı poğaçaya ve kekler getirirdi. Bazen kızına ev yemekleri yaptırır, Dudullu'dan onları kaplarla getirir Üsküdar'dan vapura bindiğinde beni telefonla arar “Cağaloğlu yokuşu beni yıldırıyor” diyerek vapur çıkışı karşılamamı isterdi. Üstat'ın buna canı sıkılır, böyle bir telaşeye girmemesini, çocuklara eziyet ettiğini her seferinde ısrarla söyler o da “Memleket yemeğidir, kim bilir ne zamandır yememişsinizdir.” diyerek karşılardı. Bir defasında “meftune” yaptırmış, hep birlikte Sultanahmet'e gidip orada piknik yapmıştık.

Hafif memleket şivesini de katarak, Türkçeyi âdeta belagat derecesinde kelimelerin hakkını vererek konuşurdu. Güzel Türkçesini Necip Fazıl'ın sırf

5 “Gül Kokularının Peşinde...”, *Yedi İklim*, Cilt: 23, Sayı: 255, Haziran 2011, s. 45-48.

şiiirleri değil nesirlerinden bazı pasajlar da dâhil hıfzetmiş olmasına bağlar-
dım. Özellikle polemiklerini ezberinden okurdu. Bir defasında büroda iken
Necip Fazıl'ın *Esselâm* kitabını evde bulamadığını söylemiş, Büyük Doğudan
alıp gelmişti. Karıştırdırken birden "Burada bir eksiklik var, böyle değildi." de-
yip sesli okudu. Üstat da "Necip Fazıl değiştirmiş olmasın, bir daha oku baka-
lım." dedi. Ömer Faruk Bey okumasını bitirdikten sonra Üstat, "Evet arada bir
kıta eksik, onu tamamlarız." deyip kitabı Ömer Faruk Bey'den aldı. Bir de ken-
disi kitaptan okudu ve şiiri ezberinden tamamladı. "Büyük Doğu'ya söylene
de yeni baskılarında düzeltseler, belli ki farkında değiller." dedi. Sonra eksik
kısmı bir kâğıda yazdırdı ve Ömer Faruk Bey de Büyük Doğuya götürdü.

Ömer Faruk Bey gündemi izlerdi. Basını, televizyonları, siyasi gelişmeleri, me-
seleleri takip eder, onlara dair yer yer öfkenin eşlik ettiği kritiklerini paylaşırdı.
Yıllar geçmiş, birçok şey değişmiş ama heyecanı baki kalmıştı. O kuşağın
heyecanları diri, toplumsal meselelere ve siyasi gelişmelere karşı dikkatleri
canlı idi. Memleket meseleleri dışında kendi hayatlarına dair hiçbir endişe
taşımazlardı. Onlar, hayatın kendine has ihtiyaçlarını, gerekliliklerini daima
hissedip yaşasalar bile bütün bunların zamanla bir şekilde hâl yoluna gireceği
bilincine sahiptiler. Ama asıl önemlisi idealin hayatlarına kattığı heyecan, di-
renç ve özlem. Onlar bu iç halitayı yaşıyorlardı.

Daha önce de bahsettiğim gibi o kuşağın en temel konuları siyaset ve Müslü-
manların geleceği idi. Tek Parti Dönemi, 1950'den başlayarak Demokrat Par-
ti, Cumhuriyet Halk Partisi, daha sonraları da Adalet Partisi etrafında dönen
siyasi mücadeleler onların fikrî pratiklerini belirliyordu. Bu mücadeleleri ol-
dukça yoğun yaşamış olan Ömer Faruk Bey fikrî mücadeleye önem verirdi. Ne-
cip Fazıl Bey'e ve Sezai Karakoç'a meftuniyeti de bu yüzdendi. Ömrü hayatın-
da şahit olduğu bütün siyasi olaylar, gelip giden iktidarlar ve icraatları hayal
kırıklıkları getirse zihnini hasrettiği yegâne mesai idi. Sanki hayatının akışı,
bütün heyecanını, varlığının anlam ve değerini insanlığın ve içinde yaşadığı
toplumun nizamına kendini hasretmekte bulmuştu.

O, varlığının ifadesini fikirler dünyasında bulanlardan, fikirlerle dost olup
belli başlı bazı kavramların dünyasında yaşayanlardandı. İç âleminde kendi
hâlinde işleyen zamandan artık hangi çağrışımın etkisiyle bilinmez, birden
memleketinin okuma ve deneyimle tatlılaşmış şivesiyle, gözlerini muhatabı-
nın gözlerinden ayırmadan Necip Fazıl'dan aforizma kabilinden bazı cümlele-
ri ezbere söylerdi:

*Eğer sükût bir düzlükse, o düzlükte çukur açacak kadar derin bir sükûtla
ruhumuza doğru bir yol arayalım...*

*Düşünmeyi düşün, düşünülecek her şey ondan sonra kuyruğa girer. Sen,
düşünmeyi düşünmekten başlayarak düşün, yeter!*

*Hiçbir kaptan haritadan, hiçbir şoför kilometre işaretinden, hiçbir dok-
tor röntgen camından şüphe edemez. Fakat sen, Tanzimat'tan bu yana,*

önüne sürülen bilgi ve hakikat unsurlarından şüphe edebilirsin. İlimde bile dolandırıldın? Bunu düşün!

İnsan, ehemmiyetini avaz avaz haykırmakla ifade edebileceği bir buluş sahibi olduğu zaman, İstanbul'dan bağırırken Hindistan'daki papatyaları da sarsabilecek bir ses kudretine malik olmak ister...

Sonra bir sessizlik başlar, gözlüğün üstünden parlayan gözleriyle “çay içelim” diyerek sessizliği de bir faaliyete çevirirdi.

Ömer Faruk Bey, Necip Fazıl'ın gazete köşelerinde kalmış yazıların bazı parçaları ezberinden okuması yanında *Büyük Doğu*'nun haftalık çıktığı döneme ilişkin âdeta Necip Fazıl Bey'in neredeyse yazıları kadar çok şey anlatan kapak klişelerinde söz açardı. Mesela büyükçe bir kedinin bir ayağı alındaki fare (Fare CHP'yi temsil ediyor) klişesinin başlığı olan (1950-1951 yılına ait olduğunu tahmin ettiği) “Bu Sıçanı Öldürün” yazısından bir parçayı hiç unutmamıştı. Şöyle diyordu: “Bu dünyada öyle unsurlar vardır ki birinin hâkimiyeti mutlaka diğerinin mahkûmiyeti ile kaimdir. Işığın doldurduğu odada karanlığın fırsat kollama ve nöbet bekleme hakkı düşünülemez.” Âdeta o günleri yeniden yaşar, hüzünlenirdi. Sonra da sessiz neredeyse duyulabilecek kadar bir sesle “Ah! Ah” derdi.

Ömer Faruk Bey geliştirememiş ve bir tarihten sonra bırakmış olsa da kalem sahibi idi. Yalnız ne şiirlerinden ne de yazılarından bahsedirdi. Sorulunca söyler, üzerinde durmazdı. Diyarbakır'da çıkan *Yeni Şark Postası* gazetesinde 1968 yılında “Gözükara” müstearıyla köşe yazıları kaleme aldığını söylediğinde, bu ismin hem sıfat hem de fiziken kendisine çok yakıştığını düşünmüştüm. *Diriliş* dergisinde 1966, 1969 ve 1970 yıllarında 4 şiiri yayınlanmış: “Tablo” (Mayıs-Haziran 1966, Sayı: 3); “Surlar Konuşsa Bir” (Aralık 1966, Sayı: 9); “Düğün Düzlüğü” (Ekim 1969, Sayı: 1); “Dağ Göğsü” (Haziran-Temmuz 1970, Sayı: 11-12).

Doğduğu toprakların atmosferinin, duygusunun inanç dünyamızla harmanlandığı şiirlerinden bazı mısraları paylaşmak isterim:

...

*Sağ kulağı yere verip dinlemeli geçmişi çağ
Burada çürüyen insan değil insanların yasası*

...

Heykeli yontan “Bülbül” gagasında anlam kazanır söz

...

Yeraltı boşluğu biriktirir varlığı toplar

...

Mesela aşağıya tamamını aldığım “Dağ Göğsü” başlığını taşıyan ve olağanüstülüklerin bir müjde olarak her mısraına sindiği şiiri bana hep Efendimiz'in doğumunu hatırlatır:

...
Sahili döven dalgalar o gün
Anne göğsüne dokunan dudak
Sevgili saçında dolaşan parmak
Çöl yılanı ağuş yerine süt verdi
Kisranın ülke ve sarayı o gün çökerken
Güneş ve zaman toprağı öperken
Alışılmamış bir gün başladı

...
Dağ göğsünde doğdu yerin bereketi
Ve açıldı kapılar girebilene

Üstat hakkında kaleme aldığı bir yazısından:

Üstat Karakoç'un dikkat çeken en bariz özelliğı kanımca: Cıraklık, kalfalık devresi olmayan bir USTA oluşu. Yaratılıştan usta. O'nun edebi hayatını yazanların bu inceliğe dikkat etmeleri gerekir. Yoksa anlatılanlar biraz yavan kalır gibime geliyor.⁶

Bundan sonrası günlüklerimden.

23 Ekim 2008, Çarşamba

Üstat'ın Bursa'da yaşayan hemşehrisi Ömer Faruk Bey geldi. Necip Fazıl'ı ve mücadelesine gönülden katılan, onu idealize eden biri. Enteresan bir şey anlattı. Diyarbakır'dan ilk defa İstanbul'a Necip Fazıl'ı ziyaret için gelmiş. Önce Sezai Bey'le görüşmüşler. Sezai Bey'den kendisini Necip Fazıl'la görüştürmesini istiyor. Memleketinden o zamanlar çok az bulunan kaçak çay getirmiş. Sezai Bey'e vermek istiyor ama Sezai Bey de çayı Necip Fazıl'a götürmesini söylüyor. Sezai Bey, Necip Fazıl'ın nerede bulunacağını, o gün kimlerle nerede görüşeceğini biliyor. Necip Fazıl'ın yapacağı görüşmeler sebebiyle beraber gitmek istemiyor, Necip Fazıl'ı bulacağı adresi tarif ediyor, sıkı sıkı da Necip Fazıl'ın bulunduğu yeri kendisinden öğrendiğini söylememesi için tembihliyor. Necip Fazıl, Sirkeci'de bir kahvede birkaç kişi ile otururken Ömer Faruk Bey kahvehaneden içeri giriyor. Masaya doğru ilerliyor "Üstadım sizi ziyarete geldim." diyor. Necip Fazıl kafasını kaldırıp, Ömer Faruk Bey'e bakıyor. Şaşırarak "Benim burada olduğumu nasıl öğrendin?" diye soruyor. Ömer Faruk Bey de "Üstadım, İstanbul'un havasını teneffüs ettim. Gül kokunu burada tespit ettim." diye karşılık verince Necip Fazıl bu cevaptan çok memnun oluyor. Yanındakilere keyifle "İşte gerçek Büyük Doğucu budur görüyorsunuz." diyor. Ömer Faruk Bey çayı masaya bırakırken Necip Fazıl Bey "Çayı bana burada verme, eve getir, yemekten sonra birlikte içeriz, sizi eve bekliyorum." diyor. Ömer Faruk Bey çıkmak üzere kapıya doğru yönelince arkasından "Size evin adresini vereyim (ya da adresi tarif edeyim)." der demez bir an duralayarak "Beni burada kumdan bulan koca evi mi bulamayacak!" diyor. Ömer Faruk Bey bu anısını

6 Ömer Faruk Turgut, *İslami Edebiyat Dergisi*, Ağustos-Eylül-Ekim 2007.

her zaman keyifle anlatırdı. Bu ilk tanışmadan sonra Necip Fazıl Bey'in Diyarbakır ziyaretlerinde de görüşmeleri devam etmiş.

11 Aralık 2008

Bugün Üstat, boza sevdiğini ama gerçek bozanın kalmadığını, bozanın tadını bozduklarını söyleyince Ömer Faruk Bey hiç boza içmediğini ama çocuklarının bozayı çok sevdiğini söyledi. Üstat da "Bursa'da belki hakikisi bulunabilir, buradakiler iyice bozdular." dedi. Sonra da bozayı ilk defa Necip Fazıl'la içtiğini söyledi. 1951 kışında Necip Fazıl Ankara'ya gelmiş. Birkaç öğrenci ile Ulus'taki Akman'da buluşmuşlar. Herkese boza söylemiş Necip Fazıl. Bozalar gelmiş. Herkesin içmekte tereddüt ettiğini görünce "Yoksa haram mı zannediyorsunuz?" diye sormuş. Hâlbuki onlar ilk defa böyle bir içeceklerle karşılaşmışlar ve hiç denemedikleri için tereddüt etmişler. Bunu anlattıktan sonra Üstat boza hakkında bilgisi olmayan Ömer Faruk Bey'e bozanın neden yapıldığını, mayalı bir içecek olduğu için az miktarda alkollü olduğunu, ulemanın Osmanlı döneminde içilebilir yönünde fetva verdiğinden bahsetti. Mayalanma yüzünden bazı hazırlanan yiyeceklerde de alkol olduğunu hatta ekmek yapmak üzere mayalanan hamurlarda da alkol olduğunu söyledi. "Hatta" diye ilave ederek "Bazı mutasavvıflar, bu sebeple ekmek yapmak için mayalanan hamurlu yiyecekleri yemekten özellikle kaçınmışlardır." dedi. Bu bilgilere Ömer Faruk Bey epey şaşırıldı. İlerleyen zamanlarda Necip Fazıl'ın "Eksik Mustafalar" isimli yazısından söz açıldı. Üstat o yazıdan hatırladığı "Âdeta eksikleri ile kemale ermişlerdir." cümlesini açıkladı. Hepimiz güldük."

26 Ekim 2009 Pazartesi

Bugün Bursa'dan Ömer Faruk Bey geldi. İkitelli tarafında oğlu, Dudullu tarafında da kızı oturuyor. Onlarda kalıyor. Her geldiğinde ya kızına ya da gelinine Ergani yemekleri yaptırıp o yaşına rağmen o kadar yolu göze alıp büroya getiriyor. Mesela bazen bir tepside karnıyarık, bazen içli köfte, bazen de biber-patlıcan dolması, hiç değilse kek ya da börek. Üstat, onun getirdiklerine bakar "Artık bunlarla uğraşma sen, ne yapsak yaşlıyız artık." derdi. O ise durmadan getirirdi. Kadir kıymet bilir, en ufak bir ikrama karşı dualar eder içtenlikle "Hacı ol!" ya da "Allah razı olsun, babana rahmet!" derdi.

Geldiğinde genellikle konu ya Necip Fazıl olurdu ya da Ergani. Bu sefer de Diyarbakır'daki "Yalova Kahvehanesi"nden, Ergani'de de ona nazire gibi "Yalova Lokantası"ndan söz edildi. Üstat, Ergani'deki Yalova Lokantası'nın adının muhtemelen Diyarbakır'daki Yalova Kahvehanesi'nden mülhem olabileceğini; sanki gelişmişliğin, modernliğin, aydınlık, bakımlı, lüks mekânların bir göstergesi sayıldığı için bu isimlere rağbet edilebileceğini söyledi.

Ömer Faruk Bey zaman zaman annesinden, babasından bahsederdi. Babasının ayrıldığı eşinin (Kemo Bacı), kendisi daha delikanlılık çağında iken, okuldan tatillerde Ergani'ye döndüğünde, onu aradığını, Çermikli oğlan nerde diye sağa sola sorduğunu anlatırdı. Bir keresinde Kemo Bacı'nın kendisini bulduğunda

“Hadi eve gidelim, sıcak bir çorba iç!” dediğini, buna karşılık da kendisinin “Bunları niçin yapıyorsun, meğerki sen benden nefret edesin” sözüne karşılık “Oğul babanla ayrılışımızda ne senin babanın kabahati, ne de benim kabahatim var, kader işte!” dediğini duygulanarak anlatırdı.

Bütün bu anlatılanlardan sonra Üstat “Ergani bitmez!” der noktayı koyardı.

15 Ocak 2010 Cuma

Bugün “Sezai Karakoç Gün Doğmadan” belgeselinin galası Cemal Reşit Rey’de yapılacak. 10 gündür gazetelerde televizyon programlarında yapımcı, yönetmen ve senaristlerle söyleşiler yayınlanıyor. “Herkes bu belgeselle Sezai Karakoç’u tanıyacak.” diyorlar. Cumadan sonra Üstat büroya geldi. Cepten bir numara aramış. Telefon defterinden aradık. İlhan Evliyaoğlu’nun⁷ telefonuymuş arayan numara. Biz de aradık. Galaya gelip gelmeyeceğini soruyormuş. Belgeselde onunla da konuşmuşlar. Belgesel için çekim yapılmadan önce de Üstat’ı aramış. Telefonu kapadıktan sonra Üstat “Biz seni her yerde konuşuyoruz, seninle övünüyoruz.” dediğini söyledi. “Yahu” dedi “Bir belgesel için yay efendim belgesele Cumhurbaşkanını, Başbakan katılacak haberlerinden etkilenip neler söylüyorlar. Biz arkadaşız ona bakmıyor da *Hürriyet* gazetesinde yayınlanan habere bakarak bize değer biçiyor.”

Galaya ben ailemle gideceğim için, Ömer Faruk Bey’i arabasıyla arkadaşımız Murat Yıldız götürdü. Orada buluştuk. Çok kalabalıktı. Belgesel sıkıcıydı. Önümüzde oturanlar da sıkıldılar. Yanımda oturan biri ile göz göze geldik birdenbire “Eğer Paris’le ilgili bir belgesel ya da bir özel sayıyı bizim taraf yapsa Paris’i köy gibi anlatır. Karşı taraf ise bir köyün belgeseli ya da özel sayısını hazırlasa Paris’i ele alıyormuş gibi hazırlar.” dedi. Belli ki canı sıkılmış kendini tutamamıştı.

Ömer Faruk Bey memnundu, o başka türlü bakıyordu. Arada göz göze geliyoruz, duygulandığını, bir şeyler demek istediğini anlıyordum. O sessizliğe riayet etmek için eliyle ve yüzüyle anlatmaya çalışıyordu, gözleri dolmuştu. O, daha çok böyle bir şeyin yapılmış olması tarafıyla ilgileniyordu. Bunu önemli buluyor, belki de bütün bir geçmiş zaman gözlerinin önünden geçiyor içinden nereden nereye diyor, bunu bir kazanım olarak görüyordu.

Eve döndüğümde telefonlar susmadı birçok kişi rahatsızlıklarını söylediler. Üstat’ı arayıp bilgi vermem gerekiyordu ama “Canını sıkmadan ne söyleyebilirim?” diye düşünürken birden sabit telefondan aradı. Gelenlerin çokluğundan, şevk ve heyecanla karşılıklılarından bahsettim. Belgeselle ilgili söylediklerimden (üzmemeye çalıştığım için) “Orta diyebilir miyiz?” dedi. Ben de “Evet.” dedim.

7 İlhan Evliyaoğlu 12 Mart döneminde Kültür Bakanlığı müsteşarlığı, 12 Eylül döneminde Kültür ve Turizm Bakanlığı, daha sonra Garanti Bankası yöneticiliği yapmış, Üstat’ın Mülkiyeden arkadaşı.

15 Nisan 2010, Perşembe

Bursa'dan Ömer Faruk Turgut Bey geldi. Gene gelinine yemek yaptırmış, “dola-ma” yemeği. Patlıcanlı etli. Rasim Özdenören'in televizyonda anlattığı uğurla-ma-yolcu etme hadisesini kastederek “Bunu anlatışı bile onun ne kadar tuhaf bir adam olduğunun bir işareti. İnsan arkadaşını hiç değilse bu duruma düşür-mez. Hem de anlatsan ne olacak anlatmasan ne olacak. Hiçbir önemi olmayan bir olayı anlatarak kendini ortaya koydu.” deyince Sezai Bey “Olayın aslı öyle değil.” dedi. “Ben Ankara'ya giderken yolcu etmeye gelmişlerdi Rasim'le Er-dem. O zamanlar otobüsler şimdiki gibi saatinde kalkmazdı. Otobüsü doldur-duktan sonra hareket ederlerdi. Otobüs bir türlü kalkmadığı için birkaç kez gitmelerini söyledim, ‘Beni beklemeyin.’ dedim. Uzayınca, vakit de epey iler-leyince artık biraz kızarak ‘Hadi siz gidin!’ dedim. Gittiler. Bir müddet sonra Rasim tek başına çıkageldi. Bir müddet sonra onun da gitmesini istedim. O da gitti.” Sonra da “O” dedi, “İşsiz, moralimizin bozuk olduğu bir dönemde geldi. Güler yüzlü, hiçbir şey umurunda değilmiş gibi davranıyor, iyimserliğiyle o sı-kıntılı havayı dağıtıyordu, âdeta moral gibi. Ama o zamanlar önemsiz gibi gör-düğüm, bana tuhaf gelen toplum içinde çoğu zaman hiç de yakışık almayan bir huyu vardı. Aniden gülmesi. O zamanlar önemsiz görüyordum. Her şeyin gülünç tarafını bulması. Soğuk düş gibi gelirdi. Bir olayın yerli yersiz güler-ek komik tarafını ortaya çıkarması. Soğuk düş tesiri yapıyordu, ortamda. ‘Eh ne yapalım, bu da böyle bir tip, bunun da kusuru bu!’ derdim. Sonraları bunu ge-nelleştirdi, bir hikâye metodu olabileceken, kişilere uygulamaya başladı, me-sela Muhammed Hamidullah'la ilgili anısını anlatırken onun saflığını temiz-liğini anlatayım derken onu gülünçleştiriyordu. Bizim için yazdıklarında ve söylediklerinde de aynı şey hâkim.”

Bir süre sonra Ömer Faruk Bey Necip Fazıl'la ilgili bir anısını anlattı. Necip Fa-zıl'ın Diyarbakır'a gittiği bir zamanda Sezai Bey'in *Babıali'de Sabah* gazetesinde (1967) kaleme aldığı Büyük Doğu ile ilgili yazısından bahsedince Necip Fazıl “Yahu Ömer Faruk öyle bir şey söylüyorsun ki evladı babaya tavsiye ediyorsun.” demiş. Bir de, Suat Yıldırım'ın babası Zeki Efendi (O zamanlar Ergani Müftüsü) *Babıali'de Sabah*⁸ gazetesinde Sezai Bey'in yazıları için “On bin metre yüksek-ten dünyayı tarassut ediyor, sonra da gördüklerinin özünü yazıyor.” dermiş.

(Devam edecek)

8 4 Aralık 1967-30 Eylül 1968 tarihleri arasında *Bâbüâlîde Sabah* gazetesinde “Sütun” başlığı altında yayınlanan günlük yazılar, yine Sütun adıyla 1969'da kitap olarak yayımlanmıştır.